

MARZAŁEK
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

Poznań, dnia 12 lutego 2024 r.

ROPS.XII.0723.1-1.2024

**Pani
Tatiana Sokołowska
Radna
Województwa Wielkopolskiego**

Szanowna Pani Radna,

odpowiadając na Pani interpelację z 29 stycznia 2024 r. skierowaną do Pana Marka Woźniaka – Marszałka Województwa Wielkopolskiego przedstawiam informację o działaniach Samorządu Województwa Wielkopolskiego w obszarze wsparcia osób starszych, w tym dotyczących opieki nad wielkopolskimi seniorami.

Dynamiczne zmiany w strukturze ludności Polski, w tym również Wielkopolski niosą ze sobą duże wyzwania dla polityki w regionie.

Mając na uwadze powyższe Samorząd Województwa Wielkopolskiego podejmuje kompleksowe działania na rzecz osób starszych zgodne ze strategicznymi dokumentami takimi jak: *Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030*, *Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030* oraz *Wielkopolski Program Wspierania Osób Starszych na lata 2021-2025*.

Polityka senioralna w naszym Regionie to polityka publiczna realizowana przez wielkopolskie samorządy terytorialne wszystkich szczebli, współpracujące z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, podmiotami rynkowymi, której celem jest wspieranie i zapewnianie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz prowadzenia samodzielnego i niezależnego życia, nawet pomimo pewnych ograniczeń funkcjonalnych. Jest to polityka horyzontalna obejmująca stworzenie optymalnych warunków do uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym, które mają wpływać na dobrą jakość życia seniora i jego otoczenia.

Jednym z ważnych ogniw systemu wsparcia osób starszych i ich opiekunów jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego, w imieniu którego zadania wykonuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu (szczególnie Dział Polityki Senioralnej).

Jest on odpowiedzialny za planowanie i realizację działań, służących poprawie jakości życia osób starszych i ich opiekunów w województwie wielkopolskim.

Działaniem bezpośrednio odpowiadającym na poszczególne priorytety *Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób Starszych na lata 2021-2025* jest zlecenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych w zakresie wspierania osób starszych w trybie **otwartych konkursów ofert** współfinansowanych ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego. W 2023 roku 10 organizacji pozarządowych wspierających osoby starsze otrzymało łączną kwotę 300 000,00 zł (w 2024 r. planuje się alokację 400.000,00 zł). Projekty organizacji pozarządowych koncentrowały się wokół następujących zadań: *Pobudzanie aktywności osób starszych, z uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej, Realizacja działań na rzecz osób starszych wymagających wsparcia, Realizacja działań na rzecz przeciwdziałania wypaleniu opiekunów osób starszych, Wypracowanie i przetestowanie modelu wsparcia osób starszych w zakresie utrzymania samodzielności i bezpieczeństwa w ruchu drogowym na podstawie innowacji "Senior to samodzielny i bezpieczny kierowca" - wypracowanej w ramach projektu "Przepis na wielkopolską innowację społeczną - usługi opiekuńcze dla osób zależnych".*

Jednym ze sztandarowych działań Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz osób starszych jest **Pakiet Seniora**. Jego idea zrodziła się w 2020 roku, podczas pandemii, gdy nie mogliśmy jako Samorząd Województwa wspierać seniorów stacjonarnie. Szukaliśmy sposobu by dotrzeć do jak największego grona Wielkopolskich seniorów, którzy pozostawali zamknięci w swoich domach.

Zakres tematyczny Pakietu Seniora jest odpowiedzią na diagnozę potrzeb przeprowadzoną podczas badania ankietowego wśród przedstawicieli Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz Gminnych Rad Seniorów.

Każdy publikowany materiał zawiera film instruktażowo – wspierający, prezentację oraz materiał informacyjny, na dziś mamy ich ponad 20, m.in. technika slow jogging

i nordic walking, jak bezpiecznie poruszać się w Internecie, jak zdrowo się odżywiać, pierwsza pomoc, jak dostosować mieszkanie pod potrzeby osób w wieku senioralnym, materiał dotyczący opieki nad osobą starszą w warunkach domowych czy jak tworzyć gminną radę seniorów. Materiały są dostępne do obejrzenia i pobrania na stronie

www.rops.poznan.pl

Od 12 lat Samorząd Województwa Wielkopolskiego we współpracy z Miastem Poznań oraz Międzynarodowymi Targami Poznańskimi Sp. z o.o. organizuje **Targi Viva! Seniorzy**. Idea Targów zrodziła się w głowach ich twórców 12 lat temu. Na mapie Polski brakowało miejsca, w którym jednocześnie można było zapoznać się z ofertą usług komercyjnych (sanatoriów, wczasów, sprzętów medycznych i innych), jak i z propozycjami nieodpłatnego spędzania wolnego czasu. Takie rozwiązania zaczęły pojawiać się u naszych zachodnich sąsiadów (Niemcy, Austria) i postanowiliśmy przeszczepić je na nasz Wielkopolski grunt. Do dziś Wielkopolska jest gospodarzem największych targów senioralnych w Polsce.

Targi to przestrzeń umożliwiająca zaprezentowanie przez producentów, usługodawców, samorządy i organizacje pozarządowe szerokiej i kompleksowej oferty.

Ekspozycja podzielona jest na cztery strefy tematyczne:

- aktywność – turystyka, sanatoria i uzdrowiska, hotele i pensjonaty, gabinety odnowy biologicznej, uroda i styl, sport i rekreacja, kluby seniora,
- zdrowie (strefa tworzona we współpracy z firmą Herbapol) – produkty prozdrowotne, rehabilitacja, medycyna naturalna, środki pielęgnacyjne, zdrowa żywność, placówki lecznicze)
- wiedza – edukacja i rozwój, Uniwersytety Trzeciego Wieku, szkoły językowe, komunikacja i nowe media, finanse i ubezpieczenia, doradztwo, organizacje non profit, ośrodki rozwoju osobistego
- otoczenie – domy i mieszkania, projektowanie dla seniorów, infrastruktura miejska, domy pomocy społecznej i placówki opiekuńcze, domy seniora, systemy kontroli i zabezpieczeń, pomoce w życiu codziennym.

Targi są niezwykle ważnym i potrzebnym wydarzeniem społecznym, czego dowodem jest stałe zainteresowanie osób odwiedzających.

W 2023 roku Targi odwiedziło ponad 3 000 osób zwiedzających, bezpłatnie udostępniono ponad 6000 m² powierzchni organizacjom pozarządowym, na której wystawiło się około 90 wystawców.

Kolejną formą działań systemowego wspierania rozwiązań, pomysłów i idei kreowanych i wdrażanych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego na rzecz osób starszych jest **Konkurs Viva! Wielkopolski Senior. Wielkopolska Otwarta na Osoby Starsze**. Konkurs ma na celu uhonorowanie i wyróżnienie ponadprzeciętnych postaw wielkopolskich seniorów, którzy swoją działalnością w różnych cenionych społecznie

dziedzinach, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz środowiska senioralnego, wyróżnili się na tle innych. Zgłoszenia w konkursie są przesyłane przez gminy. Odkondu się już 7 edycji konkursu. W ubiegłorocznej edycji nagrodzono 5 seniorów, którzy otrzymali statuetki i tytuły: "Viva! Wielkopolski Senior - Wielkopolska Otwarta na Osoby Starsze", nagrody pieniężne oraz udział w indywidualnej sesji fotograficznej.

Co roku wręczenie nagród i dyplomów odbywa się podczas uroczystej gali w trakcie trwania targów Viva! Seniorzy.

Od 2018r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu organizuje wyjazdowe **szkolenia dla przedstawicieli Uniwersytetów Trzeciego Wieku** z całej Wielkopolski. Spotkania mają służyć profesjonalizacji oraz szeroko pojętej integracji środowiska senioralnego w Wielkopolsce. Dotychczas odbyły się cztery edycje wydarzeń. Spotkania mają formę wykładowo – warsztatową. Seniorzy oprócz wysłuchania wykładów i udziału w podnoszących kwalifikacje warsztatach mieli okazję do wymiany poglądów i doświadczeń. Podczas spotkania odbyły się wykłady/warsztaty w następującej tematyce: samorządowa polityka senioralna w Wielkopolsce, cyberbezpieczeństwo, innowacje społeczne dla osób w wieku emerytalnym, zadłużenia seniorów, pisanie projektów, wystąpienia publiczne, efektywne planowanie działań oraz zajęcia ruchowe jak np.: slow jogging i Tai Chi.

Kolejną formą wsparcia edukacyjnego wielkopolskich seniorów są **szkolenia Rad Seniorów**.

Spotkania te organizowane są od 2017 r. Jest to cykl wykładów/warsztatów, których tematyka koncentruje się na potrzebach członków Rad Seniorów w Wielkopolsce. Są to szkolenia, podczas których uczestnicy mogą wymieniać się doświadczeniami oraz nabywać potrzebne kompetencje do profesjonalnego zarządzania Radami, co bezpośrednio przekłada się na rozwój, a w konsekwencji na poprawę jakości życia najstarszych mieszkańców Wielkopolski.

Uczestnicy mają okazję skorzystać z szeregu wartościowych warsztatów i spotkań podczas których mogą poszerzyć swoją wiedzę i kwalifikacje.

Podczas spotkania, dzięki współpracy z Wydziałem Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu uczestnicy mieli okazję przetestować swoją koordynację i sprawność wzrokowo-ruchową aparatem Piórkowskiego.

Ważnym elementem w systemie wsparcia osób starszych zależnych jest **wydanie dwóch publikacji**: „*Poradnik Asystenta Seniora – co każdy opiekun osoby starszej i niepełnosprawnej wiedzieć powinien*” oraz „*Prawne i instytucjonalne wsparcie osób niepełnosprawnych i ich opiekunów - co każdy opiekun osoby starszej i niepełnosprawnej wiedzieć powinien*”. Zawarte w nich treści są pomocne każdej osobie, która opiekuje się seniorem lub osobą przewlekle chorą w warunkach domowych. Znajdują się w nich odpowiedzi na pytania nurtujące opiekunów. Zawarto w nich wiedzę związaną z opieką i pielęgnacją podopiecznego. Publikacje zostały opracowane przez Fundację Pomocy Seniorom i Rodzinie AMA w Poznaniu na zlecenie Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Biorąc pod uwagę aktualne trendy demograficzne oraz przeobrażenia społeczne, wydaje się, że nieuniknionym będzie w przyszłości świadczenie przez gminy usług opiekuńczych w szerszym niż do tej pory zakresie lub w innej formule.

Wielkopolskie gminy dostrzegają konieczność poszerzenia wachlarza usług dla seniorów, w szczególności dla osób wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, w tym całodobowych. Pomysłów na rozwiązanie tej kwestii jest wiele, jednak elementem wspólnym większości z nich jest podjęcie takich działań, które utrzymają osobę starszą w dobrej kondycji, w miejscu zamieszkania, tak długo jak tylko to jest możliwe. Teleopieka jest nowoczesną formą otoczenia troską osób starszych, zarówno tych wymagających wsparcia, jak i tych aktywnych.

Od 2021 roku realizujemy pilotażowy projekt z zakresu teleopieki pn. „**Wielkopolski System Opieki Seniora**” (**Wielkopolski SOS**), którego głównym celem jest wsparcie gmin województwa wielkopolskiego w rozwijaniu nowych form pomocy w oparciu o nowoczesne technologie. Ponadto, projekt ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych, szczególnie tych mieszkających samotnie na terenach gmin partnerskich, w wieku 60+. Na przestrzeni 3 lat wsparto już ponad 1000 senierek i seniorów. Każdy i każda z uczestniczek i uczestników otrzymuje specjalną opaskę, która umożliwia bieżące monitorowanie, rejestrowanie oraz przyjmowanie zgłoszeń alarmowych przez profesjonalną kadrę ratowników medycznych. Projekty mają za zadanie przetestowanie usługi teleopieki dostępnej 24 h na dobę przez 7 dni w tygodniu.

Od lipca 2023 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu we współpracy z gminami Województwa Wielkopolskiego realizuje projekt „**Wielkopolskie telecentrum opieki**” finansowany ze środków Programu „Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021 – 2027” w ramach działania 06.13 Usługi społeczne i zdrowotne.

Zakłada on uruchomienie i wzmacnianie koordynacji na poziomie województwa *Regionalnego Systemu Opieki Seniora*, w ramach którego organizowane i świadczone będą kompleksowe usługi dla osób starszych w wieku 60+ i ich opiekunów, w tym – usługa teleopieki (organizowana i świadczona przez ROPS), która będzie uzupełniana przez usługi świadczone w środowisku lokalnym (organizowane przez gminę w ramach grantu i środków własnych).

Celem głównym projektu jest poprawa dostępu do lepszej jakości usług społecznych, w tym teleopieki, poprzez rozwój kompleksowych usług w środowisku lokalnym na rzecz min. 5000 osób starszych (60+) oraz min. 1000 opiekunów nieformalnych realizowanych w okresie od 01.07.2023r. do 30.06.2029r. Projekt przyczyni się do poprawy dostępu i koordynacji usług dla osób starszych i opiekunów w min. 70 gminach w Wielkopolsce.

W ramach działań podejmowanych w projekcie planuje się utworzenie:

1) Regionalnego Systemu Teleopieki składającego się z:

a) Telecentrum z ratownikami medycznymi (24/7), w ramach którego będzie świadczona usługa teleopieki (np. z wykorzystaniem opasek) dla osób starszych jako forma profilaktyki, która ma służyć utrzymaniu samodzielności seniorów oraz jako forma uzupełnienia usług środowiskowych

b) Centrum Społecznego świadczącego wsparcie społeczne, składającego się z:

i. *Telecentrum Społecznego* działającego w integracji z telecentrum medycznym, świadczącego usługi poradnictwa, w tym specjalistycznego (np. psychologicznego) dla osób starszych i opiekunów nieformalnych korzystających z systemu teleopieki.

ii. *Wielkopolskiej Infolinii Wsparcia* świadczącej usługi informacyjne dla wszystkich mieszkańców województwa dla osób starszych i opiekunów nieformalnych korzystających z systemu teleopieki.

iii. szkoleniowego i doradczego wsparcia opiekunów nieformalnych.

2) Gminnych Systemów Wsparcia Seniorów – zakładających rozwój usług świadczonych w środowisku lokalnym dla osób starszych i ich opiekunów nieformalnych w tym m.in. uruchomienie Centrów Wsparcia Seniora oraz funkcji koordynatora usług w obszarze wsparcia osób starszych organizowane przez gminy w ramach przyznanego grantu,

a także poprzez rozszerzenie katalogu usług świadczonych w społeczności lokalnej lub podniesienie jakości świadczonych usług.

Wskazane powyżej działania promowane są za pośrednictwem portali społecznościowych, informacji wysyłanych do organizacji wspierających seniorów i ich opiekunów, przy okazji spotkań sieciujących w wielkopolskich gminach, informacji w mediach (audycje radiowe i telewizyjne, artykuły), na ekranach w taborze spółki Koleje Wielkopolskie oraz podczas spotkań z liderami wielkopolskich seniorów.

Osoby starsze, w zależności od rodzaju prowadzonych działań mogą zgłaszać się bezpośrednio do: gmin właściwych ze względu na miejsce zamieszkania (projekty dotyczące teleopieki, Konkurs Viva! Wielkopolski Senior. Wielkopolska Otwarta na Osoby Starsze), do MTP Sp. z o.o. (Targi Viva! Seniorzy), do ROPS w Poznaniu (szkolenia dla UTW i GRS, Pakiet Seniora, otwarty konkurs ofert).

Realizowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego działania, których adresatem jest wielkopolski senior są potwierdzeniem, że nadrzędnym celem wielkopolskiej polityki senioralnej jest zapewnienie najstarszym mieszkańcom naszego Regionu pełni zdrowia, bezpieczeństwa i troskliwej opieki.

Z poważaniem

z up. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA

Paulina Stochniałek
CZŁONEK ZARZĄDU